

1538

Molts (diners)

(ALDC, VIII, 1954. *Molts de diners*)

En aquest enunciat ens ocupem del quantitatiu *molt* en pl. que, anteposat al substantiu, dins el context *molts diners*, pot usar-se en simple juxtaposició o unit a aquell mitjançant la preposició *de* (Fabra, 1912: § 119; GIEC, 2016: § 17.3). En cat. ant. era freqüent aquesta darrera construcció, *molts de pecats*, però tampoc hi faltava l'altra (*moltes de ocasions/moltes ocasions*, en un mateix text) (Batlle et al., 2016: 549-550). Per als substantius corresponents a 'diners', veg. PALDC, VIII, mapa 1306. Recordem que en cat. ant. apareixia a voltes el sg. *molt* amb valor de pl. (*molt monestir/molts monestirs*) (Moll, 1952 [2006]: § 479). La situació actual és de quasi total predomini de l'ús juxtaposat (*molts diners*) amb el restringit de la preposició (*molts de diners*), conservat en una àrea pirinenca, algunes poblacions catalanooccidentals i nord-valencianes, i, sobretot, en mall. i men.; hem distingit en la llegenda la forma *molt de*, que correspon probablement al grau zero de *-s* de *molts*, a causa de la fonosintaxi, mentre que hem encabit en *molts*, sense preposició, *mol*[θ] 108 (interdentalització de *-ts*), *mol*[ʃ] 159, amb palatalització de *-ts*, així com *molts* 93, 100, el sg. *molt* del sintagma *molt diner* i el femení *moltes* de *moltes pessetes* 43, 122. No oblidem que l'ús o

no de la preposició està en funció a voltes del substantiu: *molt de sucre* enfront de *molts diners* 26; *molts de nivols* enfront de *molts diners* 43, *molt d'anys* enfront de *molts quartos* 45, *molts de xalets* enfront de *molts diners* 140, sense que faltin usos alternatius en un mateix parlant (*molts de diners/molts diners* 31, 52).

El quantitatiu *molt* pot ser substituït per un altre equivalent, com l'alg. *assai* 85 (← it.) ("manera *assai*"), *força* (*forci* 7 ← oc.; amb variació morfològica, *forço* 4, 6, 9; el cat. ant. també coneixia *fort* ["perles *fort* grosses"]), o locucions adverbials (*un munt de* 2, 8, *un muntó de* 161, *a muntó de* 159, *una colla de* 7, *bona cosa de* 89, veg. PALDC, VIII, mapa 1338); d'aquestes la llengua ha forjat una rica varietat (*a balquena*, *a dojo*, *a la baldó*, *a l'uf*, *a cabassos*, etc. situades després del substantiu; Moll, 1952 [2006]: § 292). Quant a *força*, que, segons les nostres enquestes, no apareix a l'àrea val., cal dir que és viu en aquest dialecte, com ens indica Josep Martines ("Aquells tenen *força de diners*", Marina Baixa), on no falta doc. del s. XIX.

Pertany a la normativa tant la construcció juxtaposada com la preposicional, des del DG_I, 1932.

